

Informacija

o finansiranju izgradnje i održavanja višenamjenske sportske i rekreativne infrastrukture na prostoru skijališta Savin kuk, Durmitor

Crna Gora je kao jedno od strateških opredjeljenja i prioriteta razvoja prepoznala turističku valorizaciju sjevernog regiona Crne Gore, posebno u dijelu razvoja sportske turističke infrastrukture, na koju se nadovezuje i razvoj rekreativnog, sportskog, zdravstvenog, kao i kongresnog turizma, a sve u cilju unapređenja razvoja ovog područja i smanjenju jaza u razvijenosti između južnog i sjevernog regiona zemlje.

U skladu sa tim, kroz strateška i planska dokumenta, planirano je sprovođenje niza aktivnosti koje imaju za cilj razvoj i jačanje sveukupnih kapaciteta na sjeveru, uključujući valorizaciju dijela već postojećih ski-centara i sportske infrastrukture i izgradnju nove sportske infrastrukture, u skladu sa najvišim međunarodnim standardima.

Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore definisani su razvojni ciljevi usmjereni ka socio-ekonomskom razvoju države, smanjenju regionalnih razlika i jačanju potencijala za razvoj onih djelova zemlje koji zaostaju u razvoju. Osnovni cilj Strategije regionalnog razvoja je postizanje ravnomjernijeg i socijalnog i ekonomskog razvoja Crne Gore u skladu sa principima održivog razvoja, stvaranjem uslova za povećanje konkurentnosti svih djelova zemlje i realizaciju njihovih razvojnih potencijala. Shodno Strategiji, jedan od prioriteta u cilju razvoja sjevernog regiona je izgradnja ili modernizacija zimskih centara i potrebne sportske i turističke infrastrukture. Uz sve druge prednosti, klima je donedavno činila jedan od odlučujućih preduslova za uspješan razvoj turizma u Crnoj Gori. Zimi su na planinama postojali preduslovi za sve vrste zimskih sportova, međutim, imajući u vidu činjenicu da se usljed klimatskih promjena mora pažljivo planirati razvoj, prethodne dvije zimske sezone su pokazale da se socio-ekonomski razvoj dovodi u pitanje, jer vremenski uslovi diktiraju uspješnost i zimske i sportske sezone na prostoru Durmitora.

Imajući navedeno u vidu, **pokazalo se neophodnim hitno preduzimanje aktivnosti u cilju kreiranja preduslova koji će omogućiti odvijanje zimske turističke i sportsko-rekreativne sezone na Durmitoru, Žabljak.**

Treba istaći da prostor Durmitora na kojem se nalazi skijalište i druga sportska infrastruktura koja je u izgradnji, odnosno površina zahvata Nacionalnog parka iznosi 325,19 km², a površina zaštićene zone Nacionalnog parka – 595,24 km². Za potrebe ovog prostora je pripremljen i poseban prostorni plan koji je imao za cilj kreiranje formalnih i planskih pretpostavki za osmišljen razvoj, organizaciju i uređenje durmitorskog područja u skladu sa osnovnim razvojnim opredjeljenjima i na principima održivog razvoja.

Naime, u skladu sa Prostornim planom posebne namjene za Durmitorsko područje (PPP za Durmitorsko područje) lokalitet skijališta Savin kuk obuhvata zonu postojećeg funkcionalnog državnog skijališta Savin kuk sa neposrednom okolinom i planiran je kao destinacija kvalitetne ponude, namijenjena prvenstveno posjetiocima koji se bave sportom. Planirana je modernizacija kompletne postojeće skijaške infrastrukture, što je inicijalno podrazumijevalo i izgradnju novih skijaških terena i staza, i postavljanje novih žičara (što je bilo u skladu sa PPP za Durmitorsko područje). Međutim, od proširenja skijališta se odustalo kako bi se ispoštovale preporuke i zaključci UNESCO-a, a koji su rezultat posjeta UNESCO predstavnika, odnosno zajedničke Savjetodavne misije Centra za svjetsku baštinu-IUCN-a u vezi sa dobrom svjetske baštine „Nacionalni park Durmitor“ tokom 2018. i 2019. godine.

Stoga, projekat razvoja skijališta na Savinom kuku je zamišljen kao višegodišnji projekat koji se finansira kroz Kapitalni budžet Crne Gore i kojim se obezbjeđuje modernizacija skijališta, a sve u cilju pažljivo planirane turističke valorizacije prostora i unapređenja kroz modernizaciju kapaciteta jednog od značajnijih planinskih i tradicionalnih skijaško-sportskih centara. Skijaško područje sa kompletnom sportskom turističkom infrastrukturom, koje je jedno od glavnih nosilaca turističkog i sportskog razvoja predmetnog područja, definisano je prema međunarodno relevantnim standardima planiranja, što podrazumijeva ozbiljan i profesionalan pristup planiranju rekonstrukcije i modernizacije turističkog i sportskog centra sa svim pripadajućim sadržajima turističke i sportske infrastrukture.

Međutim, ovako zahtjevan cilj, posebno uzimajući u obzir zaštićenost prostora, tehnološki i upravljački nije moguće izvesti kao jednokratan investicioni projekat, nego postepeno, pa se proces izgradnje sportsko-turističke infrastrukture realizuje fazno, i za potpunu modernizaciju sportsko-turističkih kapaciteta na lokalitetu biće potrebno, posebno usljed osjetljivosti područja, određeni vremenski period.

Vlada Crne Gore planira da opredijeli sredstva u iznosu od 182.000,00 eura za finansiranje izgradnje i održavanja višenamjenske sportske i rekreativne infrastrukture, a u cilju obezbjeđivanja preduslova za odvijanje zimske turističke 2024/2025 i sportske sezone u podnožju skijališta Savin kuk.

Planirana višenamjenska sportsko-rekreativna infrastruktura bi bila komplementarna postojećoj sportskoj infrastrukturi na prostoru Savinog kuka na Durmitoru, i sastojala bi se od savremenih tehnoloških instalacija za proizvodnju snijega koje omogućavaju bavljenje sportom i rekreaciju na skijalištu Savin kuk. Na ovom prostoru bi, posebno tokom zimskih mjeseci, dio ponude činile i usluge zabavnog, kulturnog i rekreativnog karaktera, uz prateću organizaciju kulturno-umjetničkih i zabavnih manifestacija i sportsko-rekreativnih edukativnih programa za široku javnost, naročito za djecu. Dakle, neosporan je javni interes svih građana koji će podjednako i pod jednakim uslovima i neometano imati pristup vještačkom sniježnom prekrivaču, koji će obezbjeđivati uslove za zimsku i sportsko-rekreativnu sezonu kako za lokalno stanovništvo, tako i za ostale posjetioce Durmitora.

Stoga, s obzirom na činjenicu da zbog nedostatka sniježnih padavina u posljednje dvije sezone ne dolazi do odvijanja zimskih turističkih sezona, kao ni rekreacije i zimskih sportova, neophodno je pokrenuti aktivnosti na pripremi i realizaciji projekta izgradnje tehnološki savremenog sistema za vještačko osnježavanje jednog dijela skijališta na Savinom kuku, posebno uzimajući u obzir da je na lokalitetu već izgrađena vještačka akumulacija (državni projekat finansiran kroz donatorski ugovor sa Centrom za međunarodnu saradnju i razvoj Slovenije – CMSR). Realizacija osnovnog vještačkog osnježavanja, dakle samo jednog dijela skijališta, biće sprovedena i u skladu sa ekološkim aspektom s ozirom na to da se radi o zaštićenom prostoru prirode.

Važno je napomenuti da je ranije izgrađena, a posebno modernizovana, sportska infrastruktura na skijalištu osmišljena da ne služi samo jednoj namjeni, pogotovo imajući u vidu specifičnost prirode i raznovrsnosti sportova i rekreativnih aktivnosti koje se mogu nuditi na ovom prostoru, uvažavajući iznos investicija. Stoga, skijaške staze ujedno postaju *mounting-bike*, odnosno biciklističke staze, trase žičara pješački i planinarski koridori, a žičare kao vertikalna prevozna sredstva, tokom ljeta postaju žičare za panoramsko razgledanje i edukativne programe prirode, kao i vertikalna prevozna sredstva za planinare i alpiniste do početnih kota planinskih uspona. Dakle, više je sportsko-rekreativnih aktivnosti u optičaju na ovom prostoru, skijanje, bordovanje,

nordijsko skijanje, hodanje na krpljama, pješačenje, planinarenje i alpinizam, planinski biciklizam, speleologija, sportsko-edukativni programi i sl. Takođe bismo istakli da je dostupnost sportskoj višenamjenskoj infrastrukturi otvorena za veliki broj korisnika i omogućava se na transparentan i nediskriminirajući način.

Takođe, bitno je napomenuti da sportska infrastruktura skijališta nije planirana da se koristi isključivo za jedan profesionalni sport, već će biti korišćena, pri čemu se jednim dijelom kapaciteti već koriste, i od strane neprofesionalnih sportista, odnosno amatera i rekreativaca, ali i jedan broj profesionalnih sportista koristi sportsku infrastrukturu za treniranje. Nadalje, mišljenja smo da ova vrsta investicije ima izražajno lokalni efekat, posebno imajući u vidu da je skijalište Savin kuk jedino funkcionalno skijalište na Durmitoru, pri čemu se nalazi u manje razvijenoj opštini.

Izgradnja i pravilno održavanje sportske infrastrukture skijališta i prateće druge sportske, dakle višenamjenske infrastrukture uslovljava nesmetano funkcionisanje lokalne ekonomije, održivost i kompletnost turističke ponude, kako u periodu kada je skijalište u funkciji, tako i u periodu kada skijalište ne radi, odnosno van zimske sezone. Samim tim se može jasno zaključiti da je funkcija infrastrukture jednako važna za domen koji nije poslovnog, odnosno ekonomskog karaktera, kao i za osnovnu djelatnost skijaške infrastrukture iz kojih se prihoda ista dominantno do sada i održavala.

Dakle, smatramo da u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 (Državna pomoć za sportske i višenamjenske rekreativne infrastrukture) ovo izdvajanje Države Crne Gore ne predstavlja državno davanje, jer se odnosi na izgradnju i održavanje sportske infrastrukture, koja ne utiče na trgovinu među državama članicama, niti države u okruženju. Dodatno, kao što smo već napomenuli, dio izgrađene sportske infrastrukture ima lokalni efekat i izgrađena infrastruktura namijenjena je za rekreaciju, odnosno za bavljenje amaterskim sportovima.

Takođe, u skladu sa članom 6 Zakona o kontroli državnih davanja, neprivredne djelatnosti su djelatnosti koje se pružaju na neprofitnoj osnovi kojima se obezbjeđuje vršenje poslova od javnog interesa preko privrednih društava ili pravnih lica. Pritom, neprivrednim djelatnostima, u skladu sa navedenim zakonom, smatra se, između ostalog, i finansiranje infrastrukture koja nije namijenjena komercijalnoj eksploataciji.

Zaključujemo da su neki od ključnih razloga za izgradnju skijaške i sportsko-turističke infrastrukture na prostoru Durmitora: diversifikacija turističke ponude, produžavanje zimske i ljetnje turističke sezone, unapređivanje sportskih kapaciteta za lokalno stanovništvo i stanovništvo Crne Gore, organizovano upravljanje javnim skijalištem, bezbjednost sadašnjih i budućih skijaša na prostoru Durmitora, obezbjeđivanje reda i bezbjednosti na svim sportskim prostorima, zaštita i održavanje izgrađene sportske infrastrukture, aktivna promocija durmitorskog područja, itd.

Kako je već u prethodnim decenijama izgrađena sportsko-turistička infrastruktura na prostoru durmitorskog skijališta na Savinom kuku zahtijevala formiranje tima koji je obučen za upravljanje, održavanje i bezbjednost na objektima, zbog postojanja kadrovskih kapaciteta u privrednom društvu Turistički centar „Durmitor“, predviđeno je da navedeno Društvo realizuje odluku Vlade Crne Gore o finansiranju izgradnje i održavanja višenamjenske sportske i rekreativne infrastrukture na prostoru skijališta Savin kuk, Durmitor.